

XXIV МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ

МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ

17 - 31 МАРТ 1984 г. - РУСЕ - БЪЛГАРИЯ

ПОСВЕТЕН НА 40 ГОДИШНИНАТА ОТ ПОБЕДАТА НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКАТА РЕВОЛЮЦИЯ В БЪЛГАРИЯ

1002
K 7/M 45

120000868602

$$\frac{4}{u} \frac{7}{u 45}$$

XXIV МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ
„МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ“
РУСЕ — 1984

Посветен на 40-годишнината от победата на
Деветосептемврийската социалистическа
революция в България

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

120000868602

СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР НА РУСЕНСКАТА ДЪРЖАВНА ФИЛХАРМОНИЯ

Диригент — з. а. АЛИПИ НАЙДЕНОВ

448226

17 март — събота

Начало — 19,30 ч.

Зала — Дом на културата

П. ВЛАДИГЕРОВ

— Героична увертюра „Девети септември“

Ф. КУТЕВ

— Кантата „Девети септември“

С участието на
БЪЛГАРСКАТА ХОРОВА КАПЕЛА
„СВЕТОСЛАВ ОБРЕТЕНОВ“

Диригент — н. а. **Георги РОБЕВ**

Солисти — **КИНА ЛЕОНОВА** — сопран
РУМЯНА ЦАЧЕВА — мецосопран
БОЖИДАР МИТРУШЕВ — тенор

БРАМС

— Концерт за цигулка и оркестър

Allegro non troppo

Adagio

Allegro giocoso, ma non troppo vivace

Солист — н. а. **ГЕОРГИ БАДЕВ**
лауреат на Димитровска награда

Революционната тема! В нашата нова музика тя дойде с големите социално-обществени преобразования. Тя откри своите корени в историческата съдба на народа ни, в неговото духовно развитие, тъй както предрече Любомир Пипков десетилетие преди светлата деветосептемврийска дата: „...Чинтулов и Ботев избраха бунта и борческото начало като основен елемент на българския дух и поезия. Не трябва ли българският музикален опит да следва пътя на българската поезия...“ И това стана. Дори започна от самия Пипков и неговата поема за хор и оркестър „Сватба“ (1934 г.), за да подхранва поколения напред съзнанието на българския композитор.

Програмата тази вечер ни води към две произведения — Героична увертюра „Девети септември“ от Панчо Владигеров и кантата „Девети септември“ от Филип Кутев, стоящи в зората на новата революционна „вълна“ в българската музика. Те ни изправят не просто пред един идейно-естетически и художествен факт, а и пред важен за нашата следдеветосептемврийска култура исторически момент.

ПАНЧО ВЛАДИГЕРОВ (1899—1978) създава **УВЕРТЮРАТА „ДЕВЕТИ СЕПТЕМВРИ“** през 1949 година по случай петата годишнина от социалистическата революция в България. Не е трудно да открием в нея пламенната Владигеровска реч, не ще ни убегне и пищният оркестров език — своеобразна „запазена марка“ за майстора. В същото време зад решителните интонации на Алегро, зад продължителните динамични градации в оркестъра и, най-сетне, зад широко използваната нова музикална лексика, свързана с масовата песен (за тематичен материал на увертюрата Владигеров използва две свои масови песни — „На времена метежни“ и „Септември 1944 година“) виждаме и нови, героични черти в творческата инвенция на Владигеров. Тъкмо те придават на тази по същество блестяща оркестрова творба ярък, отчетлив героико-патетичен характер.

КАНТАТАТА „ДЕВЕТИ СЕПТЕМВРИ“ се яви в българската музика като музикално-поетичен израз на духа на новото време и като нов етап в творчеството на **ФИЛИП КУТЕВ** (1903—1982); яви се, когато мощното течение на новия живот отведе творците на нашата художествена култура към обществено значимата те-

матика. Нещо повече, тя бе първата рожба (в областта на кантатно-ораториалния жанр) на новата следдеветосептемврийска култура. Премиерното изпълнение на кантатата е в края на 1946 година. Днес виждаме в нея един спонтанен — и морален, и художествен, отклик на съдбовните за българския народ исторически промени. А достойнствата **й откриваме най-**напред в емоционалната приповдигнатост, в развълнувания патетичен разказ.

Като цяло кантата „Девети септември“ (по текст на Богомил Райнов) е жизнеутвърждаваща творба с възпевен характер. Адресирана към най-широка аудитория, тя носи силен оптимистичен заряд, дори и в онези моменти от партитурата, които композиторът свързва с драматичните страни на поетичния текст. Тя ни изправя пред едно епично музикално платно, твърде изчерпателно като фабула (три основни момента разчленяват смислово творбата: страданието, борбата и радостта от победата) и в същото време — пределно стегнато и компактно като форма. А ако се вгледаме по-отблизо в музикалния език на произведението, непременно ще открием в него и онези стилистични черти, които го отдалечават чувствително от ранните опуси на Филип Кутев („Герман“, „Сакарска сюита“, прочутия „Пасторал“ за флейта и оркестър), но в замяна на това го сближават с общите процеси на интонационно обновление в българската музика от първите години след Девети септември — използването на най-демократичния музикален фонд на епохата: българската и съветска масова песен.

Биографът на композитора — Стоян Стоянов, пише:

„Кантатата е първото вокално-инструментално произведение в нашата музикална литература, което се отличава с идейно-тематическа значимост и в чийто колорит се чувства емоционалният тонус на епохата. Качеството си на национално произведение то придобива, защото отразява коренни черти от нашия национален характер, защото борческият патос, героизмът и оптимизмът на нашия народ представляват реалното му съдържание, защото е художествено отражение на решителни моменти от нашата национална история... Нейната прогресивна идейност, достъпността на формата... отговарят на културно-историческите тенденции в развитието на нашето общество...“

БЪЛГАРСКАТА ХОРОВА КАПЕЛА „СВЕТОСЛАВ ОБРЕТЕНОВ“ е най-представителният хоров състав на България. Създадена на 1 ноември 1944 година по инициатива на видния композитор Светослав Обретенов, чието име носи днес, тя е един внушителен ансамбъл от 100 професионални певци, надарени с красиви, мощни и обемни гласове, притежаващи съвършена техника, безупречна интонация и завладяваща емоционалност. Главен диригент на Българската хорова капела е н. а. проф. Георги Робев.

Концертната и записната дейност на Капелата е извънредно богата, а името ѝ е добре известно не само у нас, но и в много страни в чужбина — СССР, Франция, Великобритания, Италия, Белгия, Австрия, ЧССР, ГДР, Полша, Румъния, Унгария, Югославия, Гърция, Швейцария и Япония, където има изнесени със забележителен успех повече от 200 концерта. Големите музикални празници са участията в концерти под ръководството на именитите български диригенти — народните артисти Константин Илиев, Добрин Петков, Васил Стефанов и други, както и световноизвестни диригенти като Херман Абендрот, Рикардо Мути, Генадий Рождественски, Евгений Светланов, Пиер Дерво, Жан—Клод Казадесю, Курт Мазур, Любомир Романски. Навсякъде критиката дава най-висока оценка на изпълнителското майсторство на Капелата, нарежда я между първите хорове в света.

Репертоарът на състава обхваща акапелни програми с произведения от всички стилове и епохи, като най-тясно е свързан с творчеството на българските композитори. Наред с това, хорът изпълнява и крупни ораториални творби като Девета симфония и „Миса солемнис“ от Бетховен, „Магнификат“ от Бах, „Месия“ от Хендел, „Годишните времена“ от Хайдн, „Глория“ от Вивалди, Реквиемите на Моцарт и Верди, „Кристус“ от Лист, „Стабат матер“ от Россини, „Немски реквием“ от Брамс, „Кармина бурана“ от Карл Орф, „Александър Невски“ от Прокофиев, „Оратория за нашето време“ от Любомир Пипков, „Той не умира“ от Александър Райчев и много други.

Освен в Българското радио, записи на изпълнения на Капелата са направени в Радио Москва, Радио Париж, Радио Брюксел, Радио Прага, Би Би Си — Лондон, Българската, Френската, Холандската, Белгийската, Московската телевизия и Би Би Си — Кардиф.

Грамофонни плочи със записи на Капелата произвеждат „Балкантон“ и чуждите фирми „ДЕКА“, „Пате Макронн“ и „Хармония мунди“ (Париж), ЕМІ (Лондон), „Колумбия“ (Токио), „Монитор“ (САЩ).

За изключително високите си постижения в областта на хорово-изпълнителското изкуство Българската хорова капела „Св. Обретенов“ е удостоена с ордени „Георги Димитров“, „Народна република България“ — I степен, и „Девети септември“.

ИЗ „ЗЛАТНАТА КНИГА“ НА КАПЕЛАТА

„Българската хорова капела е първокласен художествен колектив. Горещо благодаря за огромното удоволствие, което изпитах, слушайки забележителното ѝ изкуство...“

Дмитрий ШОСТАКОВИЧ

„Не знам на какво да се възхищавам повече: на чудесната чистота на интонацията, на лекотата и гъвкавостта на ритъма, на нюансите от огромно фортисимо до прозрачно пианисимо или на прекрасния вкус при изпълненията. Всеки автор би бил щастлив да чуе свои произведения, изпълнени от този хор“.

Золтан КОДАЙ

„На разкошния хор Българска хорова капела „Светослав Обретенов“ моето искрено възторжено „браво!“

Борис ХРИСТОВ

ОТЗИВИ

„Българската хорова капела „Светослав Обретенов“ е първокласен изпълнителски колектив. Нейният ръководител Георги Робев не само е съхранил традициите на своите предшественици и художественото ниво на Капелата, но и с присъщата му творческа енергия е внесъл нови черти в изпълнителския почерк на хора, характеризиращи се с голямо разнообразие на силата на звучността — от потресаващото фортисимо до най-нежното пианисимо“.

в. „Правда“ — Москва

„Българската хорова капела „Светослав Обретенов“ е блестящ ансамбъл от най-висока класа...“

в. „Свободно слово“ — Прага

„Магията на вечерта започна, когато завесата се вдигна, за да покаже 90-те певци. Ние бяхме опиянени от тяхното професионално майсторство, доведено до съвършенство...“

в. „Ивнинг нюз“ — Лондон

„...от какво изключително качество е този хор, не само поради естеството на гласовете, но и поради тяхната гъвкавост, тяхната изтънченост в полуноансите, в пианисимите...“

в. „Ла Сюис“ — Женева

„Ние вече сме слушали много славянски хорове от голяма класа, но трябва да признаем, че изкуството на този хор надминава всичко, което сме чули досега. Ние не обичаме да употребяваме думата „превъзходно“, но този хор достигна максимума на човешките възможности...“

в. „Стандарт“ — Брюксел

„Те са около стотина, които пеят като всички ангели на рая. Този хор, който в своите най-очарователни моменти често наподобява орган, знае също така да изрази благородство и нежност“.

в. „Сюд Уест“ — Бордо

„В момента не виждаме кой смесен хор в света би могъл да триумфира с такава лекота над всички трудности на изпълняваните песни...“

в. „Орор“ — Париж

ГЕОРГИ РОБЕВ е роден през 1934 година във Варна. Завършва Българската държавна консерватория в класа на проф. Георги Димитров. От 1960 година работи като диригент в Българската хорова капела „Светослав Обретенов“, а от 1966 година е неин главен диригент. От 1959 година преподава хорово дирижиране в Консерваторията, където понастоящем е редовен професор.

Георги Робев дирижира многобройни акапелни и ораториални концерти в страната и чужбина (СССР, ГДР, Полша, ЧССР, Франция, Белгия, Австрия, Великобритания, Финландия, Япония). Критиката отбелязва с най-ласкави отзиви забележителното му професионално и артистично майсторство. Има осъществени много записи с Българската хорова капела за Радио София, Радио Москва, Би Би Си — Лондон, Радио Париж, Радио Брюксел. Под негово ръководство са подготвени и заснети музикални програми за българската и други телевизии, грамофонни плочи с негови записи издават „Балкантон“ и фирми от Франция, Великобритания, Япония и САЩ.

Георги Робев е бил член на журито на международните хорови конкурси в Ланголен (Великобритания), Гориция (Италия), „Гвидо д'Ареццо“ (Италия) и Варна, и е водил курсове за хорови диригенти и певци във Франция и Италия.

За заслугите му в развитието на българската музикална култура той е удостоен със званието „народен артист“, с ордените „Кирил и Методий“ — I степен, „Народен орден на труда“ — златен, и с редица други отличия.

„Изпълненията на Българската хорова капела са истинско достижение на високо музикално майсторство...“

в. „Канагава шимбун“ — Токио

„Завладяващо експлозивният диригент Георги Робев ни представи един действително великолепен инструмент: хор от съвършено овладяни гласове, способни да предадат всички динамически нюанси, които човек може да си представи...“

в. „Ди пресе“ — Виена

КОНЦЕРТ ЗА ЦИГУЛКА И ОРКЕСТЪР

ОТ ИОХАНЕС БРАМС (1833—1897) е един от трите „златни“ цигулковы концерта в класическата музикална литература. Наред с тези на Бетховен и Чайковски, той е едно от най-изпълняваните и предпочитани произведения в жанра.

Брамс е автор на четири инструментални концерта — два за пиано, един „двоен“ (за цигулка и виолончело) и знаменития цигулков концерт. Създаването на тази творба е свързано с името на големия по онова време немски цигулар и диригент Йозеф Йоахим. Тяхното познание датира от 1853 година (когато Брамс е едва 20-годишен) и много скоро се превръща в истинско приятелство и ползотворно творческо сътрудничество. На дело Йозеф Йоахим взема пряко участие в работата на Брамс върху соловата партия на концерта, като дава изключително ценни съвети при уточняването на редица технически детайли. В ответ Брамс му посвещава своя единствен цигулков концерт.

Творбата е окончателно завършена през 1878 година (след Първа и Втора симфония), а критиката е единодушна: това е „най-трудната цигулкова пиеса, написана досега!“. И още една любопитна подробност — подобно на Бетховен и Чайковски (чийто цигулков концерт е написан също през 1878 година), и Брамс избира за своята творба най-бляскавата цигулкова тоналност — ре-мажор.

Ето какво четем в биографичното изследване на Карл Хайрингер (един от биографите на Брамс) за това произведение на немския майстор: „Романтична мечтателност, която преминава в радостна енергия, одухотворява Първата част. Издържаното в меки тонове Адажио, с изумителните арабески на цигулковата партия, води към пламенното Рондо на финала, близко по мелодика до унгарските напеви. Въпреки общо жизнения характер на тази част, в последните тактове Брамс сякаш укротява своя жар. След стремителния подем на ре-мажорната тема, който почти стига до своя триумфален завършек, композиторът въвежда преди заключителните акорди няколко съсредоточено-поетични фрагмента. Брамс може да се познае и по един такъв малък жест.“

ГЕОРГИ БАДЕВ е роден през 1939 година във Видин. Учи в Интерната за даровити деца в София и в Българската държавна консерватория при проф. Вл. Аврамов. Специализира при Исак Щерн (1971 година). Със самостоятелни рецитали и като солист на наши симфонични оркестри Георги Бадев многократно гастролира в цялата ни страна и в чужбина — СССР, ЧССР, Полша, Унгария, Франция, Белгия, Австрия, Румъния, Гърция, Ливан, Египет, Куба, САЩ, ГДР, ФРГ, Италия, Швейцария, Канада, Мексико. Носител е на награди и отличия от различни международни конкурси и фестивали: 1952 година — Първа награда на Втория общобългарски конкурс за певци и инструменталисти; 1957 година — лауреатско звание на Четвъртия международен младежки фестивал в Москва; 1959 година — лауреатско звание на международния конкурс „Кралица Елизабет“ в Брюксел; 1966 година — лауреатско звание на международния конкурс в Монреал.

Репертоарът на н. а. Георги Бадев включва над 30 концерта за цигулка и оркестър и много камерни произведения. Еднакво привлекателни за него са интерпретаторските проблеми както при произведения от предкласиката, така и от съвременните автори. Редица български композитори посвещават творбите си на изтъкнатия цигулар.

Георги Бадев е професор по цигулка в Българската държавна консерватория.

Има много записи в Българското радио и в грамофонните фирми „Балкантон“ и „Хармония мунди“ (Франция).

ОТЗИВИ

„В гениалния цигулков концерт от Брамс с прочутото голямо встъпление свири един виртуоз, когото спокойно можем да причислим към елита на цигуларите: нежна интонация, виртуозна техника, характерно Брамсово звучене на един от най-трудните цигулков концерти“.

в. „Вестдойче Алгемайне“, 1978 г.

„Сигурно и уверено встъпление, дълбока и релефна звучност, кантиленност, точност и виртуозност са качества, граничещи с невероятното, които — въпреки това — оставят място за фантазията ни. Тези аспекти в интерпретацията на Бадев, говорещи за музикантския му вкус, го правят изпълнител от висока класа“.

в. „Ил довере“, 1982 г.

„Солист беше българският цигулар Георги Бадев, който изпълни творбата с пленително вдъхновение и изключително благородство. Не знаехме на какво най-много да се възхищаваме: на техническата бравурност, на богатството на динамичните и изразни нюанси или на прекрасната художествено-творческа възвишеност“.

в. „Нойе Цюрихер Цайтунг“, 1982 г.

З. А. АЛИПИ НАЙДЕНОВ завършва с отличие хорово дирижиране в Българската държавна консерватория като ученик на проф. Г. Димитров, а две години по-късно (1958 г.) и оркестрово дирижиране при проф. А. Димитров. Веднага след завършване на образованието си той се включва активно в музикалния живот на столицата и страната. От 1959 година е главен художествен ръководител на Представителния студентски симфоничен оркестър към Централния студентски дом на културата в София — сега Академичен симфоничен оркестър на БДК, където от 1973 година Алипи Найденов е хоноруван преподавател.

През 1965 година той е изпратен на специализация при световно известния италиански диригент и педагог проф. Франко Ферара в Италия, където се дипломира след тригодишно обучение в Римската академия „Санта Чечилия“. Пребиваването в Италия донася на Алипи Найденов поредица от лауреатски звания и отличия, среща го с редица реномирани италиански оркестри, между които оркестъра на Академията в Рим, Миланските симфоници и др.

От 1971 година Алипи Найденов е диригент, а по-късно и главен художествен ръководител на Русенската държавна филхармония. Вдъхновен майстор на палката, той притежава високи артистични качества, рядък усет към партитурата и нейните естетически особености.

Алипи Найденов гастролира в Италия, Швейцария, Швеция, Румъния, Куба, Чехословакия, ГДР, Югославия, Турция, Унгария.

За изключителните му заслуги към развитието на българското симфонично изкуство Алипи Найденов е удостоен с ордените „Кирил и Методий“ и „Червено знаме на труда“.

Първият концерт на **РУСЕНСКИЯ СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР** е организиран на 4 януари 1948 година под диригентството на Константин Илиев. До 1958 година с оркестъра работят първокласни български диригенти, оставили дълбоки и трайни следи в творческата му биография: Емил Караманов, Константин Илиев, Добрин Петков, Руслан Райчев, Иван Вульпе. Активната работа върху репертоара и професионалното усъвършенстване, съпроводена с гастролите на големи инструменталисти, спомага за постигане на значителни художествени резултати. На Втория и Третия преглед на симфоничните оркестри (1951 и 1954 година) оркестърът получава висока оценка.

През 1959 година главен художествен ръководител става н. а. проф. Саша Попов. Той полага основите на Русенската филхармония като институт, обединяващ различни изпълнителски формации. Една година по-късно за главен диригент е назначен Илия Темков, който в продължение на 12 години работи последователно с диригентите Александър Владигеров, Камен Големинов и Иван Филев. По това време Русенският симфоничен оркестър установява контакти със сродните институти и близки професионални връзки с хора и оркестъра на Берлинското радио, на Букурещкото радио и Букурещката филхармония, със Симфоничния оркестър на филхармонията в гр. Катовице — Полша.

С дейността на оркестъра възникват и се утвърждават инициативи, които имат голямо значение за българското музикално изкуство. Една от тях е Международният фестивал „Мартенски музикални дни“.

През 1972 година художественото ръководство на оркестъра е поверено на Алипи Найденов — като главен художествен ръководител и главен диригент. По-късно за диригенти са привлечени Румен Байраков и Емил Табаков. Сега втори диригент на оркестъра е Борис Спасов.

В творческата биография на оркестъра са вписани имената на редица известни диригенти: Ролф Клайнерт, Курт Мазур, Хайнц Бонгарц — ГДР; Йосиф Конта, Мирча Бесараб — Румъния; Владимир Кожухар, Евгений Светланов — СССР; Карол Стрия — Полша; Лудовит Райтер — ЧССР; Карло Цеки и Пиетро Ардженто — Италия; Мануел Дучесне — Куба; Свен Гунар Андрен — Швеция и др.

Симфоничният оркестър има съществени записи за Българското радио и грамофонната фирма „Балкантион“, за Берлинското радио. Успешни са гастролите на оркестъра в ГДР, Полша, Австрия, Швейцария, Италия, Румъния.

За своята творческа дейност **СИМФОНИЧНИЯТ ОРКЕСТЪР НА РУСЕНСКАТА ДЪРЖАВНА ФИЛХАРМОНИЯ** е награден с орден „Червено знаме на труда“.

Редактор — В. Шейтанова

